

آشنایی با دیوان محاسبات ترکیه

مترجم: سید محمد محمدی

اداره کل روابط عمومی و امور بین الملل

دیوان محاسبات کشور

تیر ماه 1398

دیوان محاسبات ترکیه

مقدمه و تاریخچه

تاریخچه محاسبه و حسابرسی در کشور ترکیه بسیار دیرین می باشد. دیوان محاسبات ترکیه در زمان امپراطوری عثمانی با فرمان سلطان عزیز اول در 29 مه 1862 تاسیس گردید و تا سال 1967 با لفظ دیوان محاسبات نامیده و شناخته می شد.

پس از جنگ جهانی اول و فروپاشی امپراتوری عثمانی، جمهوری ترکیه به رهبری مصطفی کمال پاشا آتاترک در سال 1923 میلادی (1302 هجری شمسی) تاسیس گردید که در همین سال بر اساس قانون اساسی جدید ترکیه، دیوان محاسبات نیز عمدتاً با الهام و پیروی از سبک و ساختار دیوان محاسبات کشورهای اروپایی (مخصوصاً فرانسه) تاسیس شد.

بر اساس قانون اساسی این کشور، دیوان محاسبات از طرف مجلس ملی ترکیه مسئولیت رسیدگی به کلیه حسابهای درآمد و هزینه ها و اموال و دارایی های دولتی را بر عهده دارد. با تصویب قانون مدیریت و نظارت بر مالیه عمومی در سال 2003 (قانون شماره 5018)، تمام درآمدها، هزینه ها و بدهی های دولتی در بودجه این کشور لحاظ می شوند و می بایستی مورد حسابرسی قانونی قرار گیرند.

همچنین، قانون دیوان محاسبات ترکیه (قانون شماره 6085) در سال 2010 تصویب گردید که به موجب آن، تمام فعالیت هایی که به نحوی از انحاء از بودجه ملی بهره مند می شوند تحت حسابرسی دیوان این کشور قرار می گیرند. طبق همین قانون، هیأت عالی حسابرسی نخست وزیری ترکیه در دیوان محاسبات ترکیه ادغام شد و بدین ترتیب، ساختار دوگانه حسابرسی در بخش مالیه عمومی در این کشور در قالب دیوان محاسبات ترکیه یکدست شد.

وظایف، کارکردها و جایگاه قانونی

طبق ماده 3 قانون دیوان محاسبات ترکیه، این دیوان در انجام وظایف محوله و حسابرسی های موضوعه دارای استقلال کارکردی و نهادی است. دیوان محاسبات ترکیه از بدو تاسیس عمدتاً حسابرسی های مالی و رعایت را انجام می داد اما از سال 1996 بر اساس اختیارات جدیدی که در نتیجه اصلاح قوانین حسابرسی بوجود آمد، این دیوان حسابرسی های عملکرد را نیز در دستور کار خود قرار داد. دیوان محاسبات ترکیه مجموعاً 12 هزار سازمان، نهاد و شرکت دولتی را حسابرسی می کند.

همانند تعدادی از کشورهای جهان، دیوان محاسبات ترکیه دارای اختیارات قضایی است و در آن دادگاه رسیدگی به تخلفات مالی مستقر است و به همین لحاظ، هیچ نهادی نمی تواند در امور اداری آن دخالت نماید. این دیوان، مستقل از سه قوه عمل می کند و موضوعات حسابرسی را خود تعیین می نماید. گزارشات دیوان محاسبات بر اساس تشخیص این دیوان برای پارلمان ارسال می شود و مسولان اجرایی دولتی و وزرا برای ادای توضیحات به دیوان محاسبات احضار می شوند.

فعالیت دیوان محاسبات دو جنبه دارد: حسابرسی و قضایی که حسابرسان در این دو حوزه فعال هستند. در مجموع، دیوان دارای 1300 نفر پرسنل است که حدود 700 نفر حسابرس و 600 نفر در بخش های اداری، پشتیبانی و قضایی فعالیت می کنند.

ارزش های بنیادین و مأموریت اصلی

مأموریت اصلی دیوان محاسبات ترکیه به شرح ذیل عنوان شده است:

"انجام حسابرسی، تهیه گزارش و تصمیم گیری نهایی در مورد حساب ها و معاملات صورت گرفته توسط مسئولین دولتی به منظور حصول اطمینان از ارائه خدمات موثر، اقتصادی، کارآمد و مطابق با قوانین و مقررات موضوعه درخصوص منابع عمومی".

ارزش های بنیادین این دیوان به شرح ذیل می باشند:

* بی طرفی و عینی گرایی

* صلاحیت حرفه ای

* کیفیت

* انعطاف پذیری

* در نظر گرفتن نیازها و انتظارات

* رعایت اصول حرفه ای محرمانگی

* هم افزایی

* هدایتگری

تشکیلات سازمانی و جایگاه قانونی

دیوان محاسبات ترکیه متشکل از یک رئیس، دو معاون، یک دادستان، روسای هیأت های مستشاری هشت گانه و مجامع عالی است. هر هیأت مستشاری، حکم دادگاهی مستقل دارد و هر هیأت نیز 7 عضو دارد. این هیأت ها در مورد گزارشات حسابرسان، نظر قضایی می دهند و رای صادر می کنند. در سیستم دیوان همچنین محکمه تجدید نظر و دادستان وجود دارد که افرادی نیز به عنوان معاونان دادستان فعالیت می کنند.

بر اساس قانون دیوان محاسبات ترکیه، رئیس دیوان می بایستی حداقل دارای 16 سال سابقه فعالیت در مشاغل دولتی باشد و حداقل به مدت یکسال نیز در یکی از مشاغل و مناصب ذیل خدمت نموده باشد:

➤ کارمند دیوان محاسبات ترکیه

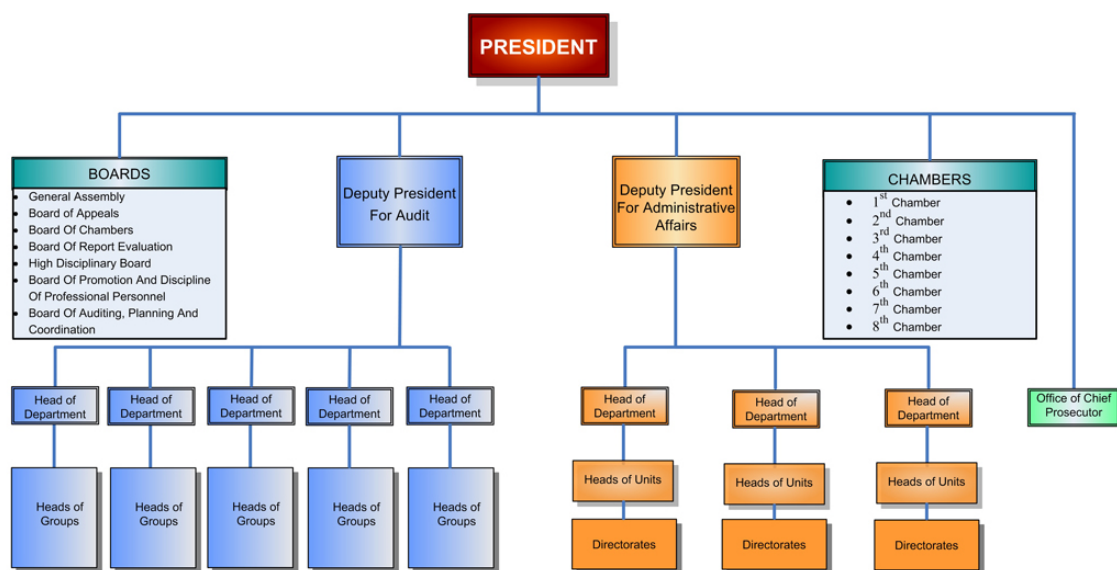
➤ وزیر

➤ معاون وزیر

➤ استاندار

➤ مدیرکل در مشاغل دولتی

بر اساس ماده 16 این قانون، رئیس دیوان محاسبات ترکیه با رأی مخفی پارلمان ترکیه از میان دو گزینه پیشنهادی به مدت 5 سال انتخاب می گردد و امکان انتخاب وی برای دو دوره متوالی بلامانع میباشد. همچنین، طبق ماده 18 قانون مزبور، دادستان دیوان محاسبات ترکیه با پیشنهاد وزیر اقتصاد و نظر مثبت رئیس دیوان محاسبات ترکیه برای مدت 4 سال انتخاب می گردد.

رئیس دیوان محاسبات ترکیه

آقای سید احمد باش، از ماه ژوئن 2016 میلادی عهده دار ریاست دیوان محاسبات ترکیه گردیده است. وی همچنین ریاست دوره ای سازمان موسسات عالی حسابرسی عضو اکو (اکوسای) و ریاست دوره ای سازمان اروپایی موسسات عالی حسابرسی (یوروسای) را بر عهده دارد.

زندگینامه:

تاریخ تولد: 28 جولای 1968 میلادی (51 سال سن)

تحصیلات:

- لیسانس مدیریت دولتی از دانشگاه استانبول (1989)
- فوق لیسانس اقتصاد از دانشگاه بوستون ایالات متحده آمریکا (2003)

سوابق کاری:

- ✓ 1991 لغایت 2003: بازرس اداره مالیات (وزارت اقتصاد)
- ✓ 2003 لغایت 2005: رئیس اداره مدیریت درآمدها (وزارت اقتصاد)
- ✓ 2005 لغایت 2006: مشاور وزیر اقتصاد
- ✓ 2006 لغایت 2010: مدیرکل سیاست های درآمدی (وزارت اقتصاد)
- ✓ 2006 لغایت 2010: رئیس کمیته مالیات و تسهیلات شورای هماهنگی بهبود محیط سرمایه

گذاری

- ✓ 2011 لغایت 2015: رئیس بنیاد استانداردهای نظارت عمومی، حسابداری و حسابرسی
- ✓ 2015 لغایت 2016: معاون وزیر اقتصاد

آقای سید احمد باش، دارای چهار فرزند است و به زبان های انگلیسی و عربی مسلط می باشد.

منابع:

* قانون ديوان محاسبات تركيه (Law N. 6085 on Turkish Court of Accounts)

* قانون اساسى تركيه (The Constitution of the Republic of Turkey)

* وبسایت رسمی ديوان محاسبات تركيه (<https://www.sayistay.gov.tr/en/>)